

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

6-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 6 (5) – 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy

kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Umarov Sardor Yakubovich

QAYTA BIRLASHGAN GERMANIYA IQTISODIYOTI RIVOJLANISHINING
ASOSIY JIHATLARI 12-16

Atamuratova Dilafroz Rashidovna

XORAZM XALQ SOVET RESPUBLIKASINING ILK MATBUOTI: “INQILOB QUYOSHI” 17-20

Mansurov Ulug‘Bek

XX ASRNING 20-50-YILLARIDA NAMANGAN SHAHRIDA SOG‘LIQNI
SAQLASH TIZIMIDAGI MUAMMOLAR 21-24

Umid Bekmuhammad, Sayyora Samandarova

XORAZMDAGI JADID MAKTABLARIGA OID TA‘LIM
TASHKILOTLARI VA JAMIYATLARI 25-31

Norov Shuhrat, Turatosheva Sadoqat

O‘ZBEKISTON YOSHLAR SIYOSATINING IJTIMOIIY, MADANIY VA TA‘LIMIIY
SOHALARDAGI FALSAFIY ASOSLARI VA UNING MA‘NAVIY YETUK YOSHLARNI
SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI 32-38

Sultanov Samandar Mahmud o‘g‘li

QUYI AMUDARYO VA BUXORO-QORAKO‘L HUDUDI MANZILGOHLARINING
MODDIY ASHYOLARDA AKS ETISHI 39-42

Quranboyeva Sevinchoy

SOVET HOKIMIYATI DAVRIDA XORAZM VILOYATI AHOLISINING UY-JOY
QURILISHIDA IJTIMOIIY HAYOTNING AKS ETISHI (1945-1985-YILLAR MISOLIDA) 43-46

Mamajanov Azizbek

SOVET HUKUMATI AGRAR SIYOSATINING O‘ZBEKISTON SSR IRRIGATSIYA
TIZIMIGA TA‘SIRI (1950-1990-YILLAR)..... 47-52

Baxritdinov Jasurbek

AKADEMIK ABDULAHAD MUHAMMADJONOVNING O‘ZBEKISTONDA TARIX VA
ARXELOGIYA FANLARI RIVOJIGA QO‘SHGAN HISSASI 53-57

Aliqulov Ramazon

TOSHKENT VA FARG‘ONA VODIYSIDAGI DEHQON, CHORVADOR VA HUNARMAND
AHOLINING MADANIY, IJTIMOIIY, SIYOSIIY, IQTISODIIY ALOQALARNING
O‘ZBEK XALQINING ETNOGENEZIDAGI O‘RNI (QANG‘LI QABILASI MISOLIDA) 58-66

Abduraxmonov Adxamjon Soxodilla o‘g‘li

1946–1990-YILLARDA QO‘QON SANOATINING TRANSFORMATSIYASI 67-74

Tashqo‘lova Dilnoza Turaboy qizi

YANGI O‘ZBEKISTON VA XITOIY XALQ RESPUBLIKALARI IQTISODIIY
HAMKORLIGIDA “BIR MAKON-BIR YO‘L” TASHABBUSINING AHAMIYATI 75-78

Jabborov Qaxramon Jaxongir o‘g‘li

JULIYA KOHENNING XVIII-XX ASRLARDA SEFARD YAHUDIYLARINING IJTIMOIIY
HOLATIGA OID TADQIQOTLARI TAHLILI 79-83

<i>Dilfuza Muxammadinova Nasretdinova</i> TA'LIMNING TARAQQIYOT YO'LI	84-89
--	-------

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Ollanazarov Bekmurod</i> INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA TURISTIK XIZMATLAR SOHASIDA INVESTITSION FAOLLIKNI BOSHQARISH: NAZARIYA, AMALIYOT VA XORIJIY TAJRIBA	90-100
<i>Umronov Eldorbek Sodirovich</i> O'ZBEKISTONDA EKOTURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	101-107
<i>Tangirkulov Bekzod</i> TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY RESURLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	108-115
<i>Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li</i> TRANSPORT TIZIMINING RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH KO'RSATKICHLARI TIZIMI	116-125
<i>Ergashev Uyg'un Jabborovich</i> KAMERAL SOLIQ TEKSHIRUVI UCHUN ELEKTRON MANBASINING SHAKLLANISHI, SOLIQ TIZIMIDAGI QO'LLANILAYOTGAN DASTURIY MAHSULOTLARNING AHAMIYATI	126-131

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Nosirxo'jayeva Gulnora</i> AXBOROT VA "OMMAVIY MADANIYAT" XURUJINING DOLZARB MUAMMOLARI	132-136
<i>Panjiyev Suhrob</i> HAQIQATNING KOGERENTLIK XUSUSIYATLARINING YANGILANISHI	137-143
<i>Gadoeva Lobar</i> IJTIMOIY-FALSAFIY TADQIQOTLAR OBYEKTI SIFATIDA SOG'LOM TURMUSH TARZI .	144-148
<i>Djurayeva Nigora</i> SYSTEMIC ANALYSIS OF THE FORMATION OF COGNITIVE ASPECTS OF CONSCIOUSNESS OF THE PEOPLES OF CENTRAL ASIA	149-158
<i>Юлдашев Фаррух Абдурахманович</i> ПОНЯТИЕ ЭКЗИСТЕНЦИАЛИЗМА И ЕГО СТЕПЕНИ ИССЛЕДОВАНИЯ	159-167
<i>Mengliqulov Umid Mamadiyevich</i> MILLIY IDENTIFIKATSIYA MASALASINING TARIXIY-DINAMIK VA ZAMONAVIY KONTEKSTDA TAHLILI	168-173
<i>To'xtarov Ismatulla Murodovich, Ergashev Ulug'bek Adxamovich</i> MAG'RIBNI MAFTUN AYLAGAN MUTAFAKKIR	174-178
<i>Toirov Ilhom</i> IJTIMOIY-MADANIY TARAQQIYOT: SIVILIZATSION ASOSLAR VA YO'NALISHLAR	179-183
<i>Farxodjonova Nodira, Ergashev Ibodulla</i> GLOBALASHUV SHAROITIDA MILLIY O'ZLIKNI SAQLASH VA JAMIYAT BARQARORLIGI: JADIDLAR MEROSIGA IJTIMOIY-FALSAFIY NAZAR	184-188

<i>Ergashev Ozodbek Baxodurovich</i> YUNON MANTIQ ILMINING ARAB TILIGA TARJIMA QILINISHI VA ISLOM FALSAFASIGA KIRIB KELISHI	189-194
<i>Fayziyev Xurshid</i> VOLTER VA BAG'RIKENGLIK GENEZISI	195-199
<i>Sattorova Shalola</i> MIRZO ABDULQODIR BEDILNING ASOSIY FALSAFIY G'OYALARI	200-203
<i>Taylyakova Feruzaxon Sultanovna</i> TADBIRKOR VAZIFALARI VA SHAXSIY SIFATLARI	204-207
<i>Sadullayev Sardor Saydiganiyevich</i> INSON VA SAN'ATNING ARTUR SHOPENGAUER TA'LIMOTIDA ESTETIK TAFAKKUR PRIZMASIDA TAHLILI	208-215
<i>Vaxobova Dilfuza Roziqovna</i> ABU ABDULLOH RUDAKIY ADABIY-FALSAFIY MEROSINI O'RGANISHGA SINERGETIK USULDA YONDASHUV	216-219
<i>Yuldashxodjaev Haydar Hashimxanovich</i> MUSOXONXOJA DAHBIDIY ASARLARIDA USTOZNING SHOGIRDNI TANLASH VA UNI TARBIYALASHDAGI FALSAFIY G'OYALARI	220-224
<i>Umurzaqov Axmadjon Maxamadovich</i> INSON E'TIQODIDAGI O'ZGARISHLARNING METODOLOGIK ASOSLARI	225-231
<i>Teshayeva Gulchehra Murodovna</i> YANGI O'ZBEKISTONDA SHAXSNING RAQAMLI JAMIYATGA TRANSFORMATSIYALASHUVI	232-237
<i>Yusupova Ranaxon</i> IJTIMOIY MUHIT TEXNOGEN SIVILIZATSIYA VA AHLOQ MASALALARI	238-241
<i>Sharipov Abdukhakimjon Ziyotdinovich</i> SHARQ VA G'ARB TAFAKKURIDA FAROVON HAYOT TUSHUNCHASINING FALSAFIY TAHLILI	242-246
<i>Sultonova Shaxnoza</i> MUNAVVAR QORI MA'RIFIY-AXLOQIY QARASHLARINING FALSAFIY AHAMIYATI	247-251
<i>Dusmanov Sherzod Abduvaliyevich</i> JINOYATCHILIK – YOSHLAR AXLOQIY-MA'NAVIY BUZILISHLARINING MANBAI VA HOSILASI SIFATIDA	252-256
<i>Rajabboy Hasanov</i> FAROVON HAYOT MEZONI VA UNING JAMIYAT TARAQQIYOTIGA TA'SIRINING IJTIMOIY-FALSAFIY ASOSLARI	257-261
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Boynazarov Zokir</i> TARIXIY YOZMA MANBALARDA SOMATIZMLAR VA INSON MANZARASI	262-274
<i>Yeshboyeva Matluba</i> MUHAMMAD YUSUF SHE'RLARI TARJIMALARIDA IBORALARNING BERILISHI ("KO'HNA QUDUQ" DOSTONI MISOLIDA)	275-279

<i>Azizaxon Rasulova</i> SINTAKTIK MAYDON KONSEPSIYASI VA UNING LINGVISTIK TALQINI	280-284
<i>Mamadkulova Kamila Abdukhaliqovna</i> THE IMAGE OF A LITERARY HERO OF THE "LOST GENERATION" IN THE WORK OF E.M. REMARQUE	285-290
<i>Naimova Parvina Rustamovna</i> ITALYAN VA O'ZBEK MULOQOT MATNI JARAYONIDA MULOQOTNING O'RNI VA AHAMIYATI. ITALYAN TILI VA O'ZBEK TILI VERBAL MULOQOT MATNIDA O'XSHASH VA FARQLI JIHATLARI	291-296
<i>Жабборовва Муслима Тохировна</i> ПРИМЕНЕНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНЫХ УНИВЕРСАЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ДЕЙСТВИЙ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ	297-301
<i>Xudoyberdiyeva Oyjamol, Jo'rayeva Komila</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA QADRIYATLAR IFODASI VA ULARNING TARJIMA MUAMMOLARI	302-306
<i>Ostonova Ramziya</i> LEXIC-SEMANTIC FIELD OF CONSTRUCTION TERMINOLOGY	307-311
<i>Qarshiyeva Tamara, Nabiyeva Sharifa, Samadova Charos va G'aniyeva Inobat</i> AMERIKA VA O'ZBEK ADABIYOTI MISOLIDA «UYG'ONISH VA MILLIY O'ZLIKNI ANGLASH» TAMOIYILLARINING QIYOSIY TAHLILI	312-316
<i>Sumbul Muxammedova</i> XORAZM DOSTONLARIDAGI AYRIM HIKMATLI JUMLALARNING SODDA GAP TAHLILI BO'YICHA IZOHI	317-322
<i>Abduqodirova Zebo Qodirovna</i> XXI ASR TILSHUNOSLIGIDA YANGI YO'NALISH SIFATIDA EKOLINGVISTIKA	323-331
<i>Murtozayeva Zarina Muxtor qizi</i> BADIY ADABIYOTLARDA KONSEPT VA KONSEPTASFERA FAOLLASHUVINING NAZARIY ASOSLARI	332-335
<i>Abiyatova Muslima Maratovna, Abdirasulov Bahodir</i> AUDIOVISUAL TRANSLATION: SUBTITLING AND DUBBING CHALLENGES	336-343
<i>Kayimova Mohinur Salokhiddin kizi, Bakiyev Faxriddin</i> COMPLEXITY OF CULTURE-SPECIFIC UNITS AND SEMANTIC AMBIGUITIES IN TRANSLATION	344-350
<i>Rasulova Nigora Kurbonovna</i> MASHRAB IJODIDA MULAMMA' ASARLAR TADQIQI	351-356

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Djumaniyozova Dilfuza, Matnazarova Muhayyo</i> IJTIMOIY XAVF GURUHIGA KIRUVCHI YOSHLAR MUAMMOLARINI HAL QILISHDA YURIDIK KLINIKANING AHAMIYATI	357-362
<i>Mirzaraximov Baxtiyor, Shokirov Boburjon</i> KIBERHUJUMLAR NATIJASIDA SHAXSIY VA DAVLAT SIRLARIGA XAVF SOLISH	363-367

<i>Baymurotov G'ayrat Panjiyevich</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QONUNCHILIK TASHABBUSI HUQUQINI AMALGA OSHIRISHNING HUQUQIY ASOSLARI	368-376
<i>Esanova Shaxnoza</i> JINOYATGA TAYYORGARLIK KO'RISH VA SUIQASD QILGANLIK UCHUN JAVOBGARLIKKA OID RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASI	377-383
<i>Abduvaliyev Murodillo</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QONUN BO'YICHA MEROS HUQUQINI TARTIBGA SOLISHNING XUSUSIYATLARI	384-388
<i>Koryog'diyev Bobur Umidjon o'g'li</i> TASVIRGA BO'LGAN HUQUQ: ANGLIYA VA NYU-YORK QONUNCHILIGI QIYOSIY TAHLILI	389-395
<i>Ismaylov Raxat</i> HUQUQNI SHARHLASH JARAYONINING ILMIY-NAZARIY TAHLILI	396-402
<i>Nabiyev Muhridin</i> INSON HUQUQLARI BO'YICHA MILLIY INSTITUTLAR FAOLIYATINING HUQUQIY ASOSLARI	403-406
<i>Kabulov Xojabay, Dauletbaeva Aynur</i> SHAXS SHA'NI VA QADR-QIMMATINING HUQUQIY HIMOYASI VA UNI BUZGANLIK UCHUN HUQUQIY JAVOBGARLIK ASOSLARI	407-412
<i>Utebaev Salamat, Kalbaeva Eldora</i> VOYAGA YETMAGAN YOKI MEHNATGA LAYOQATSIZ SHAXSLAR MODDIY TA'MINOTINING HUQUQIY ASOSLARI VA UNI BUZGANLIK UCHUN JAVOBGARLIK	413-418
<i>Begatov Jasurbek Numonjanovich</i> MEHNATGA OID MUNOSABATLARDI KAMSITISH UCHUN HUQUQIY JAVOBGARLIK MASALALARI	419-432
<i>Komilov Avazbek Bokijonovich</i> QONUN BUZILISHI, UNING KELIB CHIQISH SABABLARI VA BUNGA IMKONIYAT YARATIB BERAYOTGAN SHART-SHAROITLARNI BARTARAF ETISH TO'G'RISIDAGI PROKUROR TAQDIMNOMASINING MAZMUNI VA UNGA QO'YILGAN TALABLAR	433-441
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Gayupova Saodat Xamidovna</i> INDIVIDUAL YONDASHUV ASOSIDA ZAMONAVIY TALABA SHAXSINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI	442-446
<i>Akimova Jumaxan, Isakova Malika</i> FIZIKA VA ASTRONOMIYANI O'QITISHDA STEAM TA'LIM TIZIMINING AHAMIYATI ...	447-452
<i>Абдуллаева Мавжуда Эргашевна</i> СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ В ПРОФИЛАКТИКЕ РАСПРОСТРАНЕННЫХ ДЕТСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ: МЕТОДИКА ПРИМЕНЕНИЯ ПРОГНОСТИЧЕСКИХ КАРТ	453-460
<i>Mirkasimova Zilola Alisherovna</i> MULTIMEDIA – MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA BILINGVAL KOMPETENSIYANI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI VOSITASI SIFATIDA	461-464

<i>Xidirova Durдона Muxtorovna</i> SINERGETIK TA'LIM VA O'QUVCHI-QIZLARNI IJTIMOIIY-MADANIY MUNOSABATLARGA TAYYORLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	465-469
<i>Yazdonov Ulug'bek, Rashidova Madina</i> YOSHLARDA KASBIY BILIM VA KO'NIKMANI SHAKLLANTIRISHGA QARATILGAN ZAMONAVIIY KONSEPSIYALARDA ILGARI SURILAYOTGAN TA'LIMOTLAR	470-479
<i>Elmuratova Zamira</i> INTERACTIVE METHOD IN TEACHING ENGLISH	480-484
<i>Karimova Nilufar Ummatqul qizi</i> SOFT SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES: BASES OF IMPROVEMENT OF STUDENTS' INTERPERSONAL AND COGNITIVE SKILLS	485-490
<i>Adilov Shodiyor</i> MUHANDISLIK GRAFIKASI VA DIZAYN FANLARINI INTEGRATSIYALASHDA "G'OYALARNING LOYIHALA" USULI	491-496
<i>Давыдова Руфина Артуровна</i> ПОНЯТИЕ «ДУХОВНЫЙ ГУМАНИЗМ» КАК ОСНОВОПОЛАГАЮЩЕЕ КАЧЕСТВО ГУМАННОГО ПЕДАГОГА	497-500
<i>Abdurazzaxov Abdurasul</i> SPORT-SOQ'LOMLASHTIRISH TURIZMI ASOSIDA TALABALARNING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI	501-506
<i>Ergashev Tolif</i> O'QUVCHILARNING KARTOGRAFIK BILIMLARINI RIVOJLANTIRISHDA MATEMATIKA VA GEOGRAFIYA FANLARI INTEGRATSIYASINI TA'MINLASH	507-515
<i>Gaziev Baxromjon</i> CHAVANDOZLARNING JISMONIY VA TEXNIK-TAKTIK HARAKATLARINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	516-523
<i>Madaminova Mavjuda Erkinovna</i> TALABALARNING TEXNIK IJODKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	524-529
<i>Kamalova Dilnavoz, Sattorova Aziza</i> FIZIKAVIIY MAYATNIK ORQALI OG'IRLIK KUCHI TEZLANISHINI ANIQLASHDA TALABALARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI	530-535
<i>Sobirova Saida Otabekovna</i> KASBGA YO'NALTIRISHNING ZAMONAVIIY MODELLARI	536-542
<i>Haqberdiyev Baxtiyor, Sotiboldiyev Amiriddin, Abdumutalibov Oyatillo</i> MUHANDISLIK GRAFIKASI VA TASVIRIIY SAN'AT, ARHITEKTURA VA DIZAYN (TEXNIK VA SAN'AT) FANLARINI O'ZARO INTEGRATSIYALASH	543-546

08.00.00-IQTISODIYOT FANLARI – ECONOMICAL SCIENCES**Received:** 16 May 2025**Accepted:** 1 June 2025**Published:** 15 June 2025*Article / Original Paper***MANAGING INVESTMENT ACTIVITY IN THE TOURISM SERVICES SECTOR THROUGH AN INNOVATIVE APPROACH: THEORY, PRACTICE, AND INTERNATIONAL EXPERIENCE****Ollanazarov Bekmurod**Associate Professor of the Department of
“Tourism” of Urgench State University
named after Abu Rayhan Beruni, PhD

Abstract. This article analyzes the theoretical and practical foundations of managing investment activity in the tourism services sector based on an innovative approach. It examines mechanisms to enhance investment activity in Uzbekistan’s tourism services under global trends such as worldwide digital transformation, green and circular tourism, contactless services, and support for smart-destination initiatives. Drawing on the advanced experiences of Russia, the European Union, and Asian countries, the effectiveness of investment management models based on value-added chains, public-private partnerships (PPP), digitalization, and clustering is substantiated. Furthermore, strategic approaches suitable to local conditions are proposed, grounded in theoretical perspectives from international experts.

Keywords: Tourist services, investment activity, innovative approach, the value chain, public-private partnership (PPP), digitalization, smart destinations, sustainable development, clusterization, nternational experience.

INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA TURISTIK XIZMATLAR SOHASIDA INVESTITSION FAOLLIKNI BOSHQARISH: NAZARIYA, AMALIYOT VA XORIJIY TAJRIBA**Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich**Abu Rayhon Beruniy nomidagi
Urganch davlat universiteti
“Turizm” kafedrasida dotsenti, PhD
E-mail: b.d.ollanazarov@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada innovatsion yondashuv asosida turistik xizmatlar sohasida investitsion faollikni boshqarishning nazariy va amaliy asoslari tahlil qilingan. Jahon miqyosidagi raqamli transformatsiya, yashil va sirkulyar turizm, kontaktsiz servislari, smart-destinatsiyalar tashabbuslarining qo'llab-quvvatlanishi kabi global tendensiyalar sharoitida O'zbekiston Respublikasida turistik xizmatlar sohasida investitsion faollikni oshirish mexanizmlari o'rganilgan. Rossiya, Yevropa Ittifoqi va Osiyo mamlakatlarining ilg'or tajribalariga tayangan holda, qo'shilgan qiymat zanjiri, davlat-xususiy sheriklik (DXSh), raqamlashtirish va klasterlashtirish asosida investitsion faollikni boshqarish modellarining samaradorligi asoslangan. Shuningdek, xorijiy ekspertlarning nazariy qarashlari asosida mahalliy sharoitga mos keluvchi strategik yondashuvlar taklif etilgan.

Kalit so'zlar: Turistik xizmatlar, investitsion faollik, innovatsion yondashuv, qo'shilgan qiymat zanjiri, davlat-xususiy sheriklik (DXSh), raqamlashtirish, smart destinatsiyalar, barqaror rivojlanish, klasterlashtirish, xalqaro tajriba.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I6Y2025N15>

Kirish. Bugungi kunda jahon miqyosida sodir bo'layotgan turistik xizmatlar sohasining global transformatsiyalashuvi — barqarorlik, raqamlashtirish va xavfsizlikni ta'minlash, onlayn platformalardan, big data, sun'iy intellekt (AI), kontaktsiz-servis xizmatlardan foydalanish masalalariga e'tiborni kuchaytirilgan-ligi, ekoturizmga, individual marshrutlarga, mahalliy destinatsiyalarga turistik tashriflar talablarining oshib borayotganligi, yashil, sirkulyar, inklyuziv turizmga alohida e'tiborning kuchaytirilayotganligi, geosiyosiy tahdidlar va iqlim xavflarining oshib borayotganligi tufayli investitsiya va turistik oqimlar yo'nalishlarining o'zgarayotganligi, smart-destinatsiyalarga va kreativ turistik mahsulotlarga turistlar qiziqishlarining oshib borayotganligi bilan o'ziga xos ahamiyat kasb etmoqda.

Turistik xizmatlar sohasini faol institutsional modernizatsiyalash bosqichini amalga oshirayotgan O'zbekiston Respublikasida ham sohani yangi bosqichga o'tkazish yuzasidan bir qator ishlar amalga oshirilmoqda, jumladan, viza rejimini ochish bo'yicha davlat tashabbuslari, aeroportlarni modernizatsiyalash, transport-logistika tizimini rivojlantirish, turistik klasterlarni shakllantirish bo'yicha infratuzilmaviy loyihalarning amalga oshirilayotganligi, investitsiyalarni sohaga jalb etish yuzasidan soliq imtiyozlari, subsidiyalar, turistik xizmatlar sohasida davlat xususiy sherikchilik (DXSh) mexanizmlaridan foydalanish, ichki va etnoturizmni rivojlantirish maqsadida joylarda agro- va eko-tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash, *"Silk road destination"* brendini targ'ib qilish orqali xalqaro turistik qiymat zanjirlariga faol integratsiyalashuv jarayonlari masalalariga alohida urg'u berilmoqda (1-jadval).

1-jadval

**O'zbekiston iqtisodiyoti turistik xizmatlar sohasidagi
o'zgarishlarning taqqoslama tahlili***

O'zgarish jihatlari	Global tendensiyalar	O'zbekiston Respublikasi turistik xizmatlar sohasidagi o'zgarishlar
Raqamlashtirish	Smart-texnologiyalar, big data, onlayn-servis xizmatlarining joriy etilishi	Milliy raqamli platformalar, elektron viza tizimlarini yo'lga qo'yish bo'yicha harakatlar
Barqaror rivojlanish	Sirkulyar turizm, EGS-yondashuvlar, iqlimiy barqarorlik	Yashil turizm bo'yicha dasturlar, ekologik sertifikatsiyalashni joriy etish bo'yicha ishlar
Turistik afzalliklarning o'zgarishi	Xavfsiz, individual, ekologik marshrutlarga bo'lgan talablarning o'sishi	Etno-gastro- va agroturlarning ommalashishi
Infratuzilmaviy transformatsiya	Transport va turistik xablar (aeroportlar, EIZ) ni modernizatsiyalash	Turistik klasterlarning shakllantirilishi va infratuzilmani modernizatsiyalash masalalari
Siyosiy institutsional chora-tadbirlar va	Boshqaruvning gibridd modellari, global turistik alyanslar	Boshqaruv bo'yicha islohotlar, DXSh mexanizmidan foydalanishning rivojlantirilishi, viza rejimining liberallashtirilishi
Yangi biznes modellarning shakllantirilishi	Raqamli platformalarni turistik xizmatlar sohasiga integratsiyalash orqali yangi biznes modellarni shakllantirish (<i>Airbnb, booking</i>)	Turistik xizmatlar sohasida KO'B ni qo'llab-quvvatlash, start-ap loyihalarni rag'batlantirish tizimini yo'lga qo'yilishi

Ichki turizmni rivojlantirishga yo'naltirilganlik	Mahalliy destinatsiyalarga, staycation-modellariga qiziqishlarning ortishi	Ichki turizmni rag'batlantirish yuzasidan davlat tashabbuslarining rivojlantirilayotganligi
Eko- va yashil turizmning rivoji	Yashil standartlarni mahsulot va xizmatlarga integratsiyalash	Mintaqalarda sirkulyar turizm bo'yicha pilot loyihalarni yo'lga qo'yish yuzasidan xatti-harakatlar

***Izoh.** <https://www.travelandtourworld.ru/news/article/uzbekistan-prepares-to-launch-groundbreaking-unified-tourism-platform-in-2025/> ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi

O'zbekiston iqtisodiyotida turistik xizmatlar sohada amalga oshirilayotgan o'zgarishlarning jahon miqyosidagi turistik xizmatlar sohasini innovatsion-investitsion rivojlantirish bo'yicha realizatsiya qilinayotgan global tendensiyalarga taqqoslama tahlili soha barqaror rivojini ta'minlash maqsadida investitsiyalarni jalb qilish, infratuzilmani rivojlantirish va turizm xizmatlarini yaxshilashga qaratilgan davlat tashabbuslari bilan bog'liq ekanligini aks ettiradi. Shu munosabat bilan sohada investitsion faollikni boshqarish jarayonlarini baholash, shuningdek, ularning iqtisodiy samaradorligini tahlil qilish maqsadida xorijiy mamlakatlar tajribasini o'rganish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Amalga oshirilgan tadqiqotlar natijasida turistik xizmatlar ko'rsatish sohasida investitsion faollikni boshqarish to'g'risida ko'pchilik xorijiy iqtisodchi olimlar tomonidan qator masalalar o'rganilgan, jumladan, J.Fletcher va A.Fyall o'zlarining "Tourism: Principles and Practice" nomli asarida turizmga investitsion faollikni boshqarishga kompleks yondashuvni amalga oshirish yuzasidan fikr-mulohazalarni keltirib, turistik yo'nalishlarning barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun nazariya va amaliyotni uyg'unlashtirish, tahlil va rejalashtirishning zamonaviy usullaridan foydalanish muhimligini ta'kidlaydilar.[1]

Turistik xizmatlar sohasida strategik boshqaruv va marketing bo'yicha dunyodagi yetakchi mutaxassislardan biri, professor D.Buhalis va R.Leung sohaning investitsion jozibadorligini oshirish uchun raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarni integratsiya qilish zarurligiga e'tibor qaratadi.[2]

Sohaning yetakchi tadqiqotchilaridan, D.Weaver turistik xizmatlar sohasida investitsion faollikni boshqarishga innovatsion yondashuvlarni taklif qiladi. Uning konsepsiyalari sohadagi barqaror amaliyotlarni ommaviy turizmga integratsiya qilish va mahalliy hamjamiyatlarning turistik xizmatlar sohasida faol ishtirokini ta'minlashga e'tibor qaratish zarurligini ta'kidlaydi.[3]

Shvetsariyalik iqtisodchi va turistik xizmatlar sohasidagi ekspert P.Kellerning ta'kidlashicha, turistik xizmatlar sohasida investitsion faollikni boshqarishga yondashuvlari strategik rejalashtirish, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash va davlatning faol roliga asoslangan bo'lib, bu sohaning barqaror rivojlanishiga va investitsiyalarni jalb qilishga yordam beradi.[4]

Turistik xizmatlar sohasini boshqarish borasidagi ilmiy tadqiqotlar olib borayotgan yetakchi mutaxassislardan biri, professor S.J Page sohada investitsion faollikni boshqarishda strategik rejalashtirish, barqaror rivojlanish, raqamlashtirish hamda davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikka asoslanishi lozimligini ta'kidlaydi.[5]

Sohaning yetakchi olimlaridan Nawaz M.A. "Investment and tourism: Insights from the literature" deb nomlangan ilmiy asarida turistik xizmatlar sohasida investitsion faollikni

samarali boshqarish iqtisodiy, siyosiy va infratuzilmaviy jihatlarni hisobga olgan holda kompleks yondashuvni talab qilishini, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va qulay investitsiya muhitini yaratish xususiy investitsiyalarni jalb qilish va sohani barqaror rivojlantirishning asosiy omillari ekanligini ta'kidlaydi.[6]

Keltirib o'tilgan soha olimlarining fikr mulohazalari O'zbekiston Respublikasida turistik xizmatlar sohasi investitsion faolligini boshqarish yuzasidan bir qator xorijiy mamlakatlar tajribalarini tadqiq qilish dolzarbligini ifoda etadi.

Тадқиқот методологияси. Mavzuni yoritish jarayonida ilmiy mushohada, mantiqiy fikrlash, tizimli yondashuv, taqqoslama tahlil, ekspert baholash usuli, empirik tahlil, induksiya va deduksiya, tahlil va sintez uslub va yondashuvlaridan foydalanildi.

Tahlil va natijalar. Yuqoridagi fikr-mulohazalarni inobatga olgan holda biz turistik xizmatlar sohasida qo'shilgan qiymat zanjirini yaratish orqali investitsion faollikni boshqarish bo'yicha bir qator xorijiy mamlakatlar tajribasini tahlil qilib chiqamiz.

Rossiya Federatsiyasida (RF) investitsion faollik oshirilishini boshqarish bo'yicha bir qator yo'nalishlarda davlat darajasida chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda, jumladan:

- davlat strategiyasi va tashabbuslari;
- innovatsion yondashuvlar va iqtisodiyotni raqamlashtirish;
- barqaror mintaqaviy rivojlanish.

Davlat strategiyasi va tashabbuslari. RF da turistik xizmatlar ko'rsatish sohasiga yo'naltiriladigan investitsiyalarni rag'batlantirish milliy loyihalar va klaster dasturlari orqali amalga oshirilmoqda. 2021-2030-yillarda amalga oshirilishi rejalashtirilgan "Turizm va mehmondo'stlik sanoati" yangi milliy loyihasi turistik xizmatlar sohasi infratuzilmasiga 2 trillion rublgacha xususiy investitsiyalarni jalb qilishga qaratilgan bo'lib, ushbu loyiha asosan turistik klasterlarni yaratish va davlat-xususiy sheriklik (DXSh) mexanizmlarini rivojlantirishni nazarda tutadi.[7]

Investorlarni qo'llab-quvvatlash maqsadida turizm obyektlarini loyihalashtirish va moliyalashtirishda bevosita ishtirok etadigan rivojlanish instituti — **"Turizm.RF"** davlat korporatsiyasi tashkil etilgan. **"Turizm.RF"** davlat korporatsiyasi Kaliningraddan to Kamchatkagacha bo'lgan hududda turistik xizmatlar sohasi infratuzilmasini yaratishga ko'maklashib, milliy loyihani amalga oshirishning samarali mexanizmlaridan biriga aylangan. [8] Bunda belgilangan tashabbuslar doirasida investorlarga alohida shartlar asosida yer ajratish va subsidiyalar taqdim etish kabi imtiyozlar va kafolatlar taqdim etilishi nazarda tutilib, investitsion jozibadorlikning oshirilishi maqsad qilingan. Shuningdek davlat tomonidan tartibga soluvchi soddalashtirishlarning ham joriy etilishi ko'zlangan, jumladan, tadqiqotlarga ko'ra, turistik klasterlarning muvaffaqiyati klasterlarni to o'zini o'zi qo'llab-quvvatlay oladigan tizimga aylangunga qadar davlat tomonidan ularning ishtirokchilari uchun qulay institutsional muhit va maxsus sharoitlar yaratilishiga muayyan darajada bog'liq hisoblanadi. Davlat turistik klaster loyihalarini shakllantirish tashabbusini amalga oshirib, klaster loyihalariga investorlarni, ilm-fan tizimini jalb qilish va biznes uchun turli xil ma'muriy to'siqlarni bartaraf etish chora-tadbirlarini ishlab chiqish orqali o'ziga xos muhim rol o'ynaydi.

Innovatsion yondashuvlar va iqtisodiyotni raqamlashtirish. RF strategiyasi turistik xizmatlar sohasini rivojlantirish uchun innovatsiyalar va raqamli yechimlarga ko'proq e'tibor qaratmoqda. 2023-yildan boshlab xorijiy fuqarolar uchun elektron viza tizimi joriy etilgan, 55

ta davlat fuqarolari uchun turistlarga kirishga yengillik beradigan yagona *e-visa* tizimi yo'lga qo'yilgan. Bu kiruvchi turistlar oqimini oshiradi va investorlarni yangi mehmonxonalar va servis tizimini rivojlantirishga rag'batlantiradi. Turmarshrutlarni targ'ib qilish va onlayn bron qilish, turmahsulotlarni sotish bozorlarini kengaytirish imkoniyatlarini yuzaga keltiradigan raqamli platformalar ishga tushirilmoqda (masalan, *russpass* va b.). Mobil gidlar, navigatsiya qulayliklari, bevosita "kontaktsiz" to'lov xizmatlari kabi "smart turizm" xizmatlarining joriy etilishi xizmat ko'rsatish sifatini va investorlar uchun turistik destinasiyalar jozibadorligini oshiradi. Bundan tashqari turistik xizmatlar sohasida kichik va o'rta biznes (KO'B) innovasiyalar dvigateli sifatida qaralib, start-aplar va innovatsion loyihalar qo'llab-quvvatlanmoqda. Davlat bilim va yuqori texnologiyalar asosida qo'shilgan qiymat zanjirini yaratish maqsadida KO'Bni yangi texnologiyalarni (masalan, muzeylarda *AR/VR texnologiyalarni qo'llash, turistik oqimlarni boshqarishda big data ma'lumotlar tahlilidan foydalanish tizimini shakllantirish*) joriy qilishini grantlar va akseleratorlar orqali rag'batlantirish mexanizmini shakllantirgan.

Barqaror mintaqaviy rivojlanish. Mintaqaviy darajada qo'shilgan qiymat zanjirini yaratish uchun turistik xizmatlar sohasini boshqa sektorlar bilan integratsiyalashga qaratilgan strategiyalar realizatsiya qilinmoqda. Masalan, qishloq hududlarida agroturizm va hunarmandchilik klasterlari rivojlantirilmoqda. Bu klasterlarda mahalliy mahsulotlarni va suvenirlarni ishlab chiqaruvchilar turistik qiymat zanjiriga qo'shilgan. Bir qator mintaqalarda (Altay, Kareliya, Kavkaz) turistik rekreatsion klasterlar ekologik va madaniy turizmga e'tibor qaratilgan holda shakllantirilmoqda.[9] Ular turbazalarni, tabiiy parklarni, transport tizimi va mahalliy biznes vakillarini yagona ekotizimga birlashtirib, investorlar uchun sinergetik samarani yuzaga keltiradilar. Klaster yondashuvi tarmoqlararo aloqalarni mustahkamlashga va qo'shilgan qiymat zanjirini shakllantirishga (transport va joylashtirishdan to savdo va ko'ngil ochish tizimlarigacha) imkon beradi.

Shu bilan bir vaqtning o'zida barqaror rivojlanish tamoyillari joriy etilmoqda: investitsion loyihalar ekologik talablarni, energiya samaradorligini, mahalliy hamjamiyatlarni qo'llab-quvvatlashni inobatga olishi shart qilib qo'yilgan. Bu uzoq muddatli investitsiyalar va rivojlantirish institutlaridan (masalan, BRIKS banki yoki mintaqaviy fondlar liniyalari bo'yicha) moliyalashtirish imkoniyatlarini jalb qilmoqda.

Umumiy jihatdan xulosa qiladigan bo'lsak, RF da davlat mexanizmlari (milliy loyihalar, DXSh, imtiyozlar), klasterlashtirish va innovatsiyalar kombinatsiyasi turistik xizmatlar sohasida turistik mahsulotlar qiymatini yaratishning to'liq zanjirini shakllantirish orqali investitsion faollikni oshirishga yo'naltirilgan.

2. Yevropa ittifoqiga a'zo mamlakatlarda turistik xizmatlar sohasi investitsion faolligi oshirilishini boshqarish bo'yicha:

- *El siyosati va moliyalashtirish;*
- *innovatsiyalar va raqamli o'tish;*
- *klasterlashtirish va qiymat zanjirlari integratsiyasi;*
- *barqaror rivojlanish va yashil investitsiyalar kabi yo'nalishlarda samarali amalga oshirilmoqda.*

YeI siyosati va moliyalashtirish. YeI mamlakatlarida turistik xizmatlar sohasi global xarakterga ega bo'lgan va o'zaro bog'liq qo'shilgan qiymat zanjirini qamrab oladigan kompleks ekotizim sifatida qaraladi. YeI Yevropani turistik xizmatlar sohasida ilg'or global yo'nalishga

ega bo'lishini va bir vaqtning o'zida uni barqaror va raqobatbardosh turistik mintaqa sifatida saqlashga intilgan holda milliy xatti-harakatlarni to'ldirishga va muvofiqlashtirishga harakat qiladi. Turli moliyaviy fondlar (masalan, Yevropa mintaqaviy rivojlanish jamg'armasi) orqali mahalliy darajada turistik xizmatlar sohasining raqobatbardoshligi, sifati va barqarorligini oshirishga qaratilgan loyihalarga katta mablag'lar ajratilmoqda. Bu investitsiyalar infratuzilmani (transport, mehmonxona) modernizatsiyalashga, madaniy meros obyektlarini saqlashga, hamda kichik biznesni va turistik xizmatlar sohasidagi startaplarni qo'llab-quvvatlashga yo'naltirilmoqda. COVID-19 pandemiyasidan keyin Yel ning ko'pgina mamlakatlari turistik xizmatlar sohasini milliy qayta tiklanish rejalariga kiritganlar. 60 dan ortiq Yevropa tashkilotlari qayta tiklanish fondlari doirasidagi moliyalashtirishda turistik xizmatlar sohasiga investitsiyalarni yo'naltirishga e'tibor qaratish lozimligini taklif qilganlar. Natijada, Italiya, Ispaniya, Gretsiya kabi mamlakatlarda Yel tomonidan moliyalashtiriladigan turistik xizmatlar sohasini raqamlashtirish, infratuzilmani yaxshilash va yangi turmahsulotlarni targ'ib qilish bo'yicha dasturlar realizatsiya qilindi.

Innovatsiyalar va raqamli o'tish. Yevropa komissiyasi tarmoqlar va hokimiyatlar bilan birgalikda turizmga "o'tish yo'li" (Transition Pathway) strategiyasini ishlab chiqish tashabbusi bilan chiqdi. Ushbu strategiyada yashil va raqamli o'tish hamda turistik xizmatlar sohasi barqarorligini oshirishga qaratilgan 27 ta chora-tadbir belgilab berilgan. Yel da ikki tomonlama (green & digital) o'tishni tezlashtirish zarurligi va 2020-yildagi pandemiya bilan bog'liq inqirozdan keyin tarmoqning "chidamliligi"ni oshirish zarurligi qayd etilgan. Ushbu yo'nalish doirasida raqamli innovatsiyalar targ'ib qilinmoqda (turistik ma'lumotlar bilan almashish maqsadida umumiy ma'lumotlar makoni yaratilmoqda, smart turizm uchun va servis xizmatlar interoperabelligini ta'minlash bo'yicha standartlar targ'ib qilinmoqda. Ko'p sonli loyihalar (Interreg, Horizon Europe) turistik xizmatlar ko'rsatuvchi kichik va o'rta korxonalar (KO'K) tomonidan taqdim qilinayotgan onlayn-bronlashtirish va raqamli gidlar tizimini shakllantirishdan to turistik oqimlarni boshqarishda katta ma'lumotlardan foydalanish va marketingni personallashtirishgacha bo'lgan raqamli qarorlarni moliyalashtirmoqdalar. Bunga Yel mamlakatlaridagi turistik xizmatlar ko'rsatuvchi KO'Kga samaradorlik va raqobatbardoshliklarini oshirgan holda raqamli akseleratordan o'tishlariga yordam beradigan *Tourbit dasturi* yaqqol misol bo'la oladi. Bundan tashqari, Yel aqlli turistik destinasiyalar rivojini qo'llab-quvvatlamoda va xizmatlarni raqamlashtirish, barqaror rivojlantirish hamda madaniy merosni asrab-avaylab saqlash bo'yicha ilg'or amaliyotlarni joriy qilayotgan shaharlarga «European Capital of Smart Tourism» unvonini bermoda. Ushbu tashabbuslar raqamli transformatsiya — servis xizmatlarining personallashtirilishi, yangi "taassurotlar" iqtisodiyotining va resurslarni samaraliroq boshqarish tizimining shakllantirilishi evaziga turistik xizmatlar taklifi qiymatining oshirilish vositasiga aylanayotganligini namoyish qilmoqda.

Klasterlashtirish va qiymat zanjirlari integratsiyasi. Yel mamlakatlarida turistik xizmatlar sohasini rivojlantirishning klaster modelidan va mintaqalar o'rtasida hamkorlikni yo'lga qo'yilishidan keng foydalaniladi. **Destination Management Organizations** (Destinasiyalar menejmenti tashkiloti (DMT)) – destinatsiyalarni boshqarish organlari – mahalliy darajada, mehmonxona va restoranlardan to transport tizimidan diqqatga sazovor joylarga, turistik qiymat zanjirining barcha ishtirokchilari faoliyatini muvofiqlashtirishda muhim rol o'ynaydi. DMT orqali klaster birlashmalari ham xizmatlarni integratsiyalashuviga,

hamkorlikda marketing xizmatlarini va innovatsiyalarni yo'lga qo'yilishiga erishiladi. Bu esa mintaqalar investitsion jozibadorligini oshirilishiga xizmat qiladi. *Masalan*, Alp tog'i tizmasi atrofidagi mamlakatlarda ekologik toza turizmni targ'ib qilish, hamkorlikda marketing strategiyasini realizatsiya qiladigan va infratuzilma almashinuvi uchun kurortlarni birlashtiruvchi klaster tarmoqlari (*Alpine Pearls kabi*) mavjud bo'lib, ular turistlar uchun yagona qiymat zanjirini yaratadi (*transfer — turar joy – hordiq chiqarish — xizmatlar*). Ispaniya va Fransiya turistlik rayonlar/aglomeratsiyalar faoliyat ko'rsatadi. Ushbu hududlarda mahalliy hokimiyat va biznes vakillari hamkorlikda ko'ngilochar, joylashtirish va xizmatlarning to'liq majmuasini rivojlantirishga investitsiya kiritadilar. Bu vino mahsulotlari ishlab chiqaruvchilar, mehmonxonalar va turoperatorlar tomonidan turistlik mahsulotlarni yetkazib berishning yagona zanjirini shakllantiradigan vino gastronomik marshrutlar (*masalan, Ispaniyada Rioxa*) ni o'z ichiga oladi. Shu bilan birgalikda Yel, turistlik xizmatlar sohasida qo'shilgan qiymatni oshirilishiga va unchalik mashhur bo'lmagan mintaqalarga investitsiyalarni jalb qilinishiga imkon beradigan, bir nechta mamlakatlar turmahsulotlarini yagona turmahsulotga birlashtiradigan, transchegaraviy turmahsulotlarni ham rag'batlantiradi (*masalan, Yel ning madaniy turizm marshrutlari*).[10]

Barqaror rivojlanish va yashil investitsiyalar. Yel turistlik siyosati barqarorlik va sirkulyar iqtisodiyotga tobora ko'proq e'tibor qaratmoqda. turistlik xizmatlar sohasi qiymat yaratishning butun zanjiri bo'ylab raqamli va yashil transformatsiya drayveri sifatida tan olinmoqda.

2022-yilda Yel Kengashi sohaning ekologik va ijtimoiy barqarorlik bo'yicha maqsadlarini o'z ichiga olgan turistlik xizmatlar sohasida 2030-yilgacha bo'lgan kun tartibini qabul qildi. Investitsiyalar energiya samarador mehmonxonalarga, transportlardan uglivodorod gazi chiqishini kamaytirish, ekoturistik marshrutlarni rivojlantirishga qaratilgan "yashil" turizm loyihalariga yo'naltirilmoqda.[10]

Yel moliyaviy institutlari (*EIB va b.*) turizmning tabiatga ta'sirini pasaytirishga qaratilgan tashabbuslarni imtiyozli moliyalashtirishni taklif qilmoqda. Shu bilan birgalikda, *sirkulyarlik ko'rsatkichlari* – chiqindilarni kamaytirish, resurslardan samaraliroq foydalanish, mahalliy ishlab chiqaruvchilarni jalb qilish kabilar joriy qilinmoqda. 2024-yilda turizmدا sirkulyar iqtisodiyotni shakllantirish bo'yicha o'tkazilgan mintaqaviy konferensiya doirasida turistlik xizmatlar ko'rsatish tizimi faoliyatining barcha bo'g'inlarida chiqindilarni kamaytirish va resurs samaradorligini oshirish maqsadida sohadagi ta'minot zanjirlarini qayta ko'rib chiqish masalalari muhokama qilindi.

Umuman olganda, Yel mamlakatlari turizm sanoatini modernizatsiya qilish uchun moliyaviy rag'batlar, innovatsiyalar va barqarorlik standartlari birlashmasidan foydalanishni afzal deb qaraydilar. Bu nafaqat turistlar oqimini ko'paytirishga, balki har bir turistlik tashrifning qiymatini oshirishga — sifatli xizmatlar, madaniy-tabiiy merosni asrab-avaylash va foydani butun zanjir bo'ylab (*yirik kompaniyalardan to mahalliy kichik va o'rta korxonalargacha*) taqsimlashga qaratilgan yangi investitsiyalar uchun sharoit yaratadi deb hisoblaydilar.

3. Osiyo mamlakatlari tajribasi tahlili ushu mamlakatlarda turistlik xizmatlar sohasi investitsion faolligi oshirilishini boshqarish maqsadida:

- davlat dasturlari va klasterlarlashtirish;
- xususiy kapitalni jalb qilish va DXSh;

- *turdosh tarmoqlar integratsiyalashuvi va innovatsiyalar;*

- *raqamli platformalar va super ilovalarni yaratish va keng joriy qilish yo'nalishlarida faol xatti-harakatlarni amalga oshirib kelinayotganligidan dalolat bermoqda, jumladan:*

Davlat dasturlari va klasterlarlashtirish. Osiyodagi ko'plab mamlakatlar hududlarni integratsiyalashgan holda rivojlantirish orqali turistik xizmatlar sohasiga investitsiyalarni ko'paytirishga qaratilgan keng ko'lamli dasturlarni amalga oshirmoqdalar. Bunga Indoneziyaning "10 ta yangi Bali" tashabbusi yaqqol misol bo'la oladi. Ushbu tashabbusga ko'ra 2016-yildan boshlab mamlakat hukumati, butun mamlakat bo'yicha Bali oroli muvaffaqiyatini takrorlashga intilgan holda, turli xil 10 ta ustuvor turistik hududni rivojlantirishga investitsiya kiritadi.

Bu loyiha turistik xizmatlar sohasining yangi markazlarini shakllantirgan holda zarur infratuzilmani shakllantirish (aeroportlar, yo'llar, energetika), diqqatga sazovor joylarni rivojlantirish va mehmonxona tizimlarini jalb qilishni o'z ichiga oladi. 2022-yilga kelib xorijiy sheriklar (masalan, Katar) tomonidan qo'llab-quvvatlash evaziga "10 ta yangi Bali" loyihasiga 500 mln. AQSh dollaridan ko'proq investitsiyalar jalb qilindi. Bu mahalliy iqtisodiyotni transformasiya qilishga va turistik qiymat zanjiriga mahalliy aholini jalb qilishga imkon berdi.[11]

Xitoyning klasterlashtirish yondashuviga ko'ra 2016-yildan boshlab butun bir mintaqa resurslarini (tabiiy, madaniy, servis xizmatlari) yagona turmahsulotga birlashtirishni nazarda tutadigan *"turizm barcha uchun" konsepsiyasi (All-for-One Tourism)* joriy qilindi.[12] Xitoyda "keng qamrovli" turizmning yuzlab namoyish zonalarini tashkil etildi va ularda investitsiyalar kompleks ravishda, turistga xizmatlarning to'liq qamrovi taqdim qilinishi, daromad esa barcha mahalliy iqtisodiyotga taqsimlanishi uchun – diqqatga sazovor joylarga, muzey va parklarga, mehmonxona va transport tizimlariga yo'naltirilgan. Markaziy Osiyo mamlakatlarida CAREC (*mintaqaviy iqtisodiy hamkorlik*) dasturi bo'yicha "Turizm – 2030" strategiyasi qabul qilingan. Bu dasturga ko'ra mintaqada mamlakatlari uchun xizmatlarni diversifikatsiyalash va mahalliy kichik va o'rta korxona vakillarining ko'proq ishtirokini ta'minlash hisobiga turistik xizmatlar sohasida qo'shilgan qiymat zanjirini mustahkamlash muhimligi ta'kidlangan. Bu turistik xizmatlar sohasidan tushadigan daromadlarning mahalliy ulushini oshirish va sohaning barqaror o'sishini ta'minlash imkonini beradi.[13]

Shunday qilib, Osiyo davlatlari investitsiyalarni jamlash va turistlarni jalb qilishdan to'ning joylardagi sarf-xarajatigacha — xizmatlarning yopiq siklini yaratish uchun *klasterlashtirish va hududiy loyihalarga (maxsus turistik zonalar, turizm uchun maxsus iqtisodiy zonalar, dam olish maskanlarini kompleks rivojlantirish)* e'tibor qaratmoqda.

Xususiy kapitalni jalb qilish va DXSh. Osiyo davlatlarida davlat-xususiy sherikchilik mexanizmlari turistik infratuzilmani rivojlantirish maqsadida faol qo'llanilmoqda. Tez yurar temir yo'llarni qurishdan to tematik parklarni shakllantirishgacha bo'lgan yirik loyihalar asosan davlat ko'magida (birgalikda moliyalashtirish yoki kafolatlash orqali) xususiy investorlar ishtirokida amalga oshirilmoqda. Masalan, Malayziya va Singapurda integratsiyalashgan kurortlarni (*mehmonxonalar, kazinolar, savdo-ko'ngilochar markazlarini o'z ichiga olgan*) yaratish davlat va korporatsiyalarning hamkorligi tufayli amalga oshirilmoqda. Bu esa ko'p milliardli investitsiyalar va turistlar oqimining o'sishiga olib kelmoqda. Bir qator mamlakatlarda turistik xizmatlar sohasiga yo'naltiriladigan investitsiyalar uchun soliq imtiyozlari va rag'batlar tizimi amal qiladi. Tailand, Vetnam, BAA da soliq

kanikullari, yengillashtirilgan yerni ijaraga olish rejimi, mehmonxona va attraksionlarga qurishga subsidiyalar taqdim qilinadi. Ko'pchilik mamlakatlar turistik xizmatlar sohasida investitsion loyihalarni targ'ib qilish uchun maxsus agentliklar yoki fondlarni shakllantiradilar. Masalan, Qozog'istonda "Kazakh Tourism" milliy kompaniyasi va infratuzilmani rivojlantirish jamg'armalari hamkorlikda ustuvor turistik klasterlarga (Olako'l, Mang'istau va b.) investorlarni jalb qilish, tayyor biznes-rejalar va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashni taklif qilmoqda. YuNVTO ma'lumotlariga ko'ra, 2018-2024-yillarda Osiyo va Tinch okeani mintaqasi turistik xizmatlar sohasida umumiy qiymati 66 mlrd. dollar bo'lgan 640 ta yangi investitsiya loyihalarini jalb qilgan. Bu sohaga global kapital qo'yilmalarning 3/1 qismidan ko'prog'ini tashkil etadi.

Osiyo mamlakatlari turistik xizmatlar bozorining tez sur'atlar bilan o'sib borayotganligi va hukumat darajasida qo'llab-quvvatlanishi investorlarning unga qiziqishlarining oshib borishi sabab bo'lmoqda. Shunga qaramay, xalqaro tashkilotlar ushbu mablag'larni turistik xizmatlar sohasi faoliyatini kuchaytiradigan *barqaror va innovatsion loyihalarga* yo'naltirishni tavsiya qilmoqda. [14]

Shu bois yangi dam olish maskanlari va mehmonxonalar ekologik tozalik tamoyillari asosida qurilishiga, investorlar nafaqat qurilishga, balki inson kapitaliga (*xodimlarni o'qitish, turistik xizmatlar sohasi faoliyatida mahalliy jamoalar ishtirokini oshirilishiga*) ham investitsiya kiritishiga tobora ko'proq e'tibor qaratilmoqda.

Turdosh tarmoqlar integratsiyalashuvi va innovatsiyalar. Osiyo mamlakatlari turistik xizmatlar sohasida qo'shilgan qiymatni oshirish maqsadida innovatsion yondashuvlarni faol ravishda joriy qilmoqdalar. Xitoy va Yaponiyada, madaniyat va turizm vazirliklari faoliyatlarini birlashtirib, hukumat vakillari madaniy kontentni (festivallar, muzeylar, kreativ industriya) turistik xizmatlar bilan birlashtiruvchi kombinatsiyalashgan turmahsulotlar yaratilishini rag'batlantirgan holda madaniyat va turizm sanoatining integratsiyalashuvi amalga oshirilmoqda. Tadqiqotlar integratsiya turistik xizmatlar sohasida qo'shilgan qiymatni sezilarli darajada oshirilishiga xizmat qilayotganligini ko'rsatmoqda, ayniqsa, axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish orqali. Masalan, madaniy diqqatga sazovor obyektlarning raqamlashtirilishi (smartfonlardagi audiogidlar, AR-ekskursiyalar va h.k.) va milliy taomlar va hunarmandchilikni turmahsulotning bir qismi sifatida targ'ib qilinishi yuqori daromadli turistlarni jalb qiladi va ularni qolish muddatlarini uzaytiradi.

Raqamli platformalar va super ilovalar (masalan, Xitoyda WeChat, Janubiy-Sharqiy Osiyoda Grab) Osiyo mamlakatlarida – bronlashtirish, transport xizmatlari, to'lovlar, fikr-mulohazalar kabi ko'pgina servis xizmatlarini yagona ekotizimga integratsiyalab, sayohatni qulay qilish imkonini beradi.[15] Bu turistlar va mahalliy korxona vakillarini qo'shimcha qiymat yaratishning global zanjiriga e'tiborlarini tortgan holda, turistlarni ko'proq mablag' sarflashlarini rag'batlantiradi, mahalliy korxonalarga (xostellardan to ko'cha kafelarigacha) mijozlarning keng auditoriyasini jalb qilishlariga imkoniyat yaratadi.

Bundan tashqari, Osiyo mamlakatlari smart-texnologiyalar poligoni hisoblanadi, jumladan: Singapur, Seul, Tokioda big data yordamida turistlar oqimini boshqarish tizimlari, turistik hududlarda uchuvchisiz transport ta'minoti yechimlari, mehmonxonalarda ba'zi servis xizmatlarni robotlashtirish joriy etilmoqda. Bunday innovatsiyalar nafaqat xizmatlar samaradorligini va sifatini oshiradi, shu bilan birgalikda turistik xizmatlar sohasiga venchur kapitali va yirik texnokompaniyalar investitsiyalarini ham jalb qiladi.

Nihoyat, Osiyo mamlakatlarining ko'plab yo'nalishlari barqaror turistik xizmatlar sohasiga e'tibor qaratmoqda, xususan: Butan turistlar miqdorini cheklab, ekologik yig'im olishni yo'lga qo'yimoqda. Olingan mablag'lar ijtimoiy rivojlanishga yo'naltirilmoqda; Maldiv orollarida investitsiyalarni o'z dam olish maskanlari, kurortlari uchun qayta tiklanuvchi energiyaga yo'naltirilishi rag'batlantirilmoqda; Bali ommaviy oqim o'rniga «Quality tourism» konsepsiyasini targ'ib qilmoqda. Bu choralar investorlarni kelajakda investitsiyalarning barqarorligi va daromadliligiga ishontirgan holda turistik yo'nalishlarning uzoq muddatli qiymatining oshirilishiga xizmat qilishi ko'zlangan.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, turistik xizmatlar sohasida investitsion faollikni boshqarishning zamonaviy shakli kompleks yondashuvga asoslanadi. Qo'shilgan qiymat zanjirini yaratish, xoh mintaqaviy klaster doirasida, xoh xalqaro platforma yoki integratsiyalashgan kompaniya doirasida bo'lsin, sarflangan mablag'ning har bir birligi samaradorligini oshirilishiga va olingan nafni ishtirokchilarning keng doirasi orasida taqsimlanishiga imkon beradi. Klasterlashtirish va DXSh infratuzilma va xizmatlarga kapital oqimini rag'batlantiradi, raqamli innovatsiyalar yangi bozorlarni ochadi va yangi mahsulotlarni shakllantiradi, barqarorlik tamoyillari esa davlat va jamiyat tomonidan uzoq muddatli muvaffaqiyatni va qo'llab-quvvatlashni ta'minlaydi. RF, EI va Osiyo mamlakatlari tajribasi qo'shilgan qiymat zanjiri orqali turistik xizmatlar sohasi investitsion faolligini boshqarishga innovatsion yondashuv investitsiyalarni jalb qilish va soha rivojida drayver vazifasini o'tash imkoniyatiga ega. Yuqorida tahlil qilingan barcha mexanizmlar alohida ahamiyat kasb etmay, balki ular pirovard maqsadi raqobatbardosh, barqaror va yuqori daromadli turistik mehmondo'stlik majmuasining investitsion faolligini oshirishga qaratilgan yagona strategiyaning elementlari hisoblanadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Fletcher, J., Fyall, A., Gilbert, D., & Wanhill, S. (2017). *Tourism: Principles and Practice* (6-e izdanie). Pearson Education. business.walmart.com/+4_staffprofiles_bournemouth.ac.uk+4hispc.html.ch+4
2. Buhalis, D. & Leung, R. (2018). *Smart hospitality—Interconnectivity and interoperability towards an ecosystem*. International Journal of Hospitality Management, 71, 41-50. https://www.researchgate.net/publication/322209171_Smart_hospitality-Interconnectivity_and_interoperability_towards_an_ecosystem
3. Weaver, D. & Lawton, L. (2014). *Tourism Management* (5th ed.). Wiley. https://www.carousell.sg/p/tourism-management-5th-edition-2014-david-weaver-laura-lawton-137055334/?utm_source=chatgpt.com
4. Peter Keller: A Pioneer of a Sustainable Tourism Policy. <https://www.researchgate.net/publication/284762862>
5. Page, S.J. (2025). *Tourism Management* (7th ed.). Routledge. https://www.ebay.com/itm/396281307323?utm_source=chatgpt.com
6. Nawaz, M. A. Investment and tourism: Insights from the literature. <https://www.researchgate.net/publication/319292111>
7. <https://xn----dtbhaacat8bfloi8h.xn--p1ai/national-project-turizm-2030>
8. "Turizm.RF" davlat korporatsiyasi (2023). *Rossiyada turizm infratuzilmasini rivojlantirish dasturlari*. www.tourism.rf
9. Цепилова Е.С., Давыдович А.Р., Сыркова И.С. (2023). «Туристско-рекреационные кластеры в развитии туризма и индустрии гостеприимства в Российской Федерации». <https://ruservices.rgutpubl.org/index.php/1/article/view/326>

10. European Commission (2022). *Transition Pathway for Tourism*. Brussels. file:///C:/Users/user/Downloads/Transition_Pathway_For_TourismFEB2022_correctedlink.pdf.
11. Tourism doing business investing in Indonesiya. <https://www.hospitalitynet.org/file/152009259.pdf>
12. Cui Y., Zhang C., Jiang B., Qin Z., Liu Z., Yang Y. «Evaluation of all-for-one tourism development level: Evidence from Xinjiang production and construction corps, China». Опубликовано в *PLOS ONE*, 2025. https://www.researchgate.net/publication/390432850_Evaluation_of_all-for-one_tourism_development_level_Evidence_from_Xinjiang_production_and_construction_corps_China#fullTextFileContent
13. CAREC Tourism strategy 2030. <https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/668406/carec-tourism-strategy-2030.pdf>
14. UNWTO (2023). *Tourism and Investment: Promoting Sustainable Development*. www.unwto.org
15. Data & Digital Platforms: Driving Tourism Growth in Asia Pacific. 2018. https://s3.amazonaws.com/tourism-economics/craft/Latest-Research-Docs/TE_APAC-Data-Digital-Platforms-2018.pdf

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 6 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).